

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoCsp/37/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120200804
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120200804.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v spore žalobcu V. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, XXX XX B., právne zastúpený advokátom JUDr. Igor Šafranko, so sídlom Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému B. Z., so sídlom X. I., XXX XX Z., R.: XX XXX XXX, právne zastúpený Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, 811 02 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.093,10 Eur s prísl. a o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 7Csp/12/2020-113 zo dňa 04. mája 2020, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výrokoch I. a II. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že prvým výrokom zamietol žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia; druhým výrokom priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia; tretím výrokom určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej v časti 3., bod 5 E. o úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa XX.XX.XXXX o rozhodovaní sporov v súlade s rozhodcovskou doložkou; tretím výrokom určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky upravenej v časti 5., bod 5.6 E. o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX o poradí započítavania platieb klienta a piatym výrokom priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% v časti o určenie neprijateľných zmluvných podmienok.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 3, 5, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 455 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

3. Vychádzal zo zistenia, že dňa XX.XX.XXXX bola medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom podpísaná E. o úvere číslo XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 2.000,- Eur, ktorý sa zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach. V článku 5 E. o úvere sa zmluvné strany dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo zmluvy, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou. Podľa článku 5.5 Obchodných podmienok, pohľadávky banky sa mali započítavať bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v poradí: 1. na poplatky podľa sadzovníka, 2. úrok z omeškania, 3. úrok z úveru, 4. splátka istiny úveru. Z prehľadu splátok a úhrad vyplynulo, že žalobca zaplatil žalovanému titulom poskytnutého úveru sumu 3.093,10 Eur. Z predloženého prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 02.01.2020 bolo preukázané, že dňa 17.05.2019 im žalobca predložil E. o úvere zo dňa XX.XX.XXXX, a následne bol poučený, že táto je bezúročná a bezpoplatková, rovnako obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, z

tohto dôvodu má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. V priebehu konania vzniesol žalovaný námietku premlčania a námietku pasívnej vecnej legitímácie.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že je toho názoru, že vznesená námietka premlčania je v celom rozsahu dôvodná a nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný v subjektívnej premlčacej dobe. V tomto smere poukázal na závery vyslovené v uznesení Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/327/2017; rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 25Co/84/2018-182 zo dňa 11.04.2019 a posudzovanie plynutia subjektívneho premlčania oprel aj o rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/193/2014, v zmysle ktorých sa začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby odvíjalo najneskôr odo dňa zosplatnenia úveru. V predmetnom prípade konečná splatnosť úveru bola stanovená na deň 15.03.2017. Úverový účet žalobcu bol zrušený ku dňu 05.10.2017, ako to vyplýva z predložených listín, a poslednú splátku úveru uhradil žalobca žalovanému dňa 08.09.2017. Podľa citovaných rozhodnutí Krajského súdu v Prešove dospel súd prvej inštancie k záveru, že nárok žalobcu je premlčaný v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, keďže žaloba bola súdu doručená dňa 16.01.2020. Subjektívnu premlčaciu dobu počítal od konečnej splatnosti úveru, t.j. odo dňa 15.03.2017, resp. od zrušenia úverového účtu t.j. odo dňa 05.10.2017. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy predložené Prehlásenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 02.01.2020 pre posúdenie plynutia subjektívnej premlčacej doby, nakoľko je toho názoru, že takto je možné predkladať súdu vyhlásenia spotrebiteľov s cieľom prispôsobiť si podanie žaloby v rámci subjektívnej premlčacej doby. Zároveň bol toho názoru, že v tomto prípade nemožno aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu, keďže žalobca vo svojich skutkových tvrdeniach neuviedol žiadne relevantné skutočnosti z ktorých by mal za preukázaný úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu, pričom podľa názoru súdu prvej inštancie z uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo 238/2017 zo dňa 18.10.2018 jednoznačne vyplýva, že na preukázanie úmyslu nestačia všeobecné skutočnosti o profesionálnom postavení dodávateľa a doterajšia súdna prax v oblasti ochrany spotrebiteľa. Z dôvodu úspešne vznesenej námietky premlčania žalovaným, žalobu žalobcu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol.

5. O trovách konania vo vzťahu k tejto časti rozhodol tak, že žalobca bol neúspešný, z tohto dôvodu rozhodol o nároku žalovaného vo vzťahu k žalobcovi v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Vo vzťahu k druhému žalobnému petitu - určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok mal zato, že podmienka upravená v časti 3., bod 5 zmluvy je celom rozsahu neprijateľná. Rovnako aj tu poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Prešov, sp. zn. 24C/182/2015 zo dňa 21.02.2018, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu Prešov 19Co/88/2018 zo dňa 04.10.2018. Táto zmluvná podmienka je v rozpore s požiadavkou dobrej viery a spôsobuje zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s generálnou klauzulou stanovenou v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu bola skrytá v záverečných častiach zmluvy bez toho, aby žalobca ako spotrebiteľ bol informovaný o následkoch tohto zákonného ustanovenia článku, a rovnako je toho názoru, že nebola individuálne dohodnutá a nebol spotrebiteľovi - žalobcovi daný priestor zaujať stanovisko k tomuto článku. Vzhľadom k zmluvnej podmienke uvedenej v bode 5.6 zmluvy poukázal na názor Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/161/2011 a na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 55/2001-19 zo dňa 24.02.2011. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ak zmluva umožňuje ľubovôľu dodávateľa v tak závažnej otázke akou je rozhodovanie o účele platby, a teda svojvoľné rozhodovanie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky nerešpektujúc pritom určenie účelu platby zo strany spotrebiteľa, je zmluva v tejto časti hrubo nevyvážená. Ustanovenie zmluvy vedúce k opísanému stavu je v neprospech spotrebiteľa, a pokiaľ nie je spotrebiteľom osobitne vyjednané, ale je v rámci kontraktácie nadiktované v režime tzv. štandardnej typovej zmluvy, ide vždy o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá v zmysle zákona je absolútne neplatná.

7. O trovách konania vo vzťahu k tejto časti rozhodol tak žalobca bol v celom rozsahu úspešný, preto rozhodol o nároku žalobcu vo vzťahu k žalovanému v časti o určenie neprijateľných zmluvných podmienok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Záverom k žalovaným vznesenej námietke pasívnej vecnej legitímácie uviedol, že je toho názoru, že táto námietka nie je dôvodná. Čo sa týka bezdôvodného obohatenia, postúpenie pohľadávky nemá žiaden vplyv na žalobou uplatnené bezdôvodné obohatenie, o ktoré sa na úkor žalobcu obohatil žalovaný

a nie jeho právny nástupca. Žalovaný postúpil pohľadávku a nie svoj dlh. Inštitút postúpenia dlhu mu nie je známy a známym nie je ani právny inštitút, ktorý by umožňoval žalovanému disponovať s jeho dlhom voči žalobcovi. Pokiaľ ide o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, žalobca sa mohol domáhať ich určenia buď len proti žalovanému alebo len proti jeho nástupcovi, alebo voči žalovanému, aj proti jeho právnenému nástupcovi. Žalobca sa rozhodol žalovať žalovaného, rovnako tak aj v časti žalobného petitu prijatia bezdôvodného obohatenia, ktorého platby prijímal práve žalovaný a nie jeho právny nástupca. Z tohto dôvodu považoval vznesenú námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v celom rozsahu za nedôvodnú.

9. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to proti výroku I. a II.. Odvolanie podal z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Namietal, že závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k posudzovaniu premlčania vychádzajú z objektivizácie začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby, čím sa úplne stráca rozdiel medzi začatím plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby a v úvahách súdu prvej inštancie sa nedá nájsť nič, čo by bralo do úvahy subjektívnu stránku pojmu subjektívna premlčacia doba, ako ho ustanovuje Občiansky zákonník. Súd prvej inštancie tak vytvára jednotnú dvojiročnú objektívnu premlčaciu dobu. Poukázal na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu Prešov zo dňa 20.02.2018, na ktoré poukazovala tá istá konajúca sudkyňa aj v rozsudku sp. zn. 7Csp/3/2018 z 29.04.2019. Zdôraznil, že presne opačne ako v predmetnej veci rozhodla tá istá konajúca sudkyňa v rozsudku sp. zn. 7Csp/133/2019 zo dňa 13.01.2020, rovnako aj v rozsudku 7Csp/5/2018 zo dňa 24.06.2019, potom čo jej prvší rozsudok vychádzajúci z rovnako mylných stanovísk bol zrušený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12Co/31/2018 zo dňa 07.02.2019. Ďalej poukázal aj na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1Co/43/2019 zo dňa 19.12.2019, ako aj na judikatúru Ústavného súdu ČR a Ústavného súdu SR. Na doplnenie odvolacích námietok uviedol, že to, kedy začína plynúť oprávnenému subjektívna premlčacia doba je dané získaním vedomosti o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia. Musí ísť o skutočnú a nielen predpokladanú vedomosť o tom, že platil, kedy platil a komu platil, ale rovnako je dôležité aj získanie vedomosti o tom, že platil bez právneho dôvodu, a až získaním všetkých týchto rozhodujúcich skutočností môže začať oprávnenému plynúť subjektívna premlčacia doba. Na začatie subjektívnej premlčacej doby nestačí vedieť o tom, že oprávnený plnil, lebo to vie vždy v momente plnenia, ale až po objektívnom vzniku bezdôvodného obohatenia sa môže dozvedieť, že plnenie je v skutočnosti plnením, ktoré plniť nemal. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe uviedol, že Najvyšší súd SR v spomínanom uznesení poskytuje návod na aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby, pri úmyselnom bezdôvodnom obohacovaní sa veriteľov na úkor spotrebiteľa. Uviedol, že konanie subjektu, ktorý dlhodobo a opakovane poskytuje spotrebiteľské úvery, na základe vadných zmlúv sa nedá hodnotiť inak ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohacovaniu tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so spotrebiteľským právom. Doba, počas ktorej žalovaný poskytuje úvery a ich množstvo vylučujú inú možnosť ako tú, že žalovaný sa na úkor spotrebiteľov obohacuje úmyselne a nejde o náhodné jednorazové nebanlivostné zlyhanie. Je vylúčené, aby žalovaný ako profesionál v poskytovaní úverov nepoznal spotrebiteľské právo a prijímal platby nad spotrebiteľovi poskytnutú sumu pri neplatných úveroch, alebo nad istinu úveru pri bezúročných a bezpoplatkových úveroch a pri neplatných zmluvách. Ďalším dôkazom o úmysle veriteľa je prijímanie takýchto platieb po splatení poskytnutej sumy v dobe, keď už je mu známa judikatúra k bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a k neplatnosti spotrebiteľských zmlúv. Nemôžu byť preto žiadne pochybnosti, že žalovaný sa úmyselne obohatil na jeho úkor, preto je potrebné aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu. Navrhol rozsudok v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť

daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

13. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka bola naplnená, a to vo vzťahu k posúdeniu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby.

14. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Odvolací súd má za to, že došlo k naplneniu aj tejto odvolacej námietky, pretože súd prvej inštancie síce správne aplikoval na predmetný prípad ustanovenia na ochranu spotrebiteľa, avšak tieto nesprávne interpretoval.

15. Subjektívna premlčacia doba je upravená v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Objektívnu premlčaciu dobu upravuje Občiansky zákonník v § 107 ods. 2 tak, že rozlišuje dve rôzne dĺžky, a to 3-ročnú a 10-ročnú, pričom to, ktorá z nich bude aplikovaná na ten-ktorý prípad bude závisieť od toho, akým spôsobom bolo získané bezdôvodné obohatenie. Občiansky zákonník síce v uvedenom ustanovení hovorí o bezdôvodnom obohatení získanom úmyselne, avšak v uvedenom a ani v inom ďalšom ustanovení nevymedzuje podstatu úmyselného konania. Z uvedeného dôvodu preto treba z hľadiska právnej teórie vychádzať z právnej úpravy úmyselného zavinenia podľa definície úmyselného zavinenia upravenom v Trestnom zákone. O priamy úmysel tak ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane, uzrozumený. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnené obohatil o tom, že svojím konaním získava alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria. Oprávnený sa tak môže domáhať svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia len v rámci plynutia tak subjektívnej ako aj objektívnej premlčacej doby, pričom v prípade, ak dôjde k uplynutiu jednej z nich, oprávnený nemá možnosť domáhať sa svojho práva z bezdôvodného obohatenia, nakoľko došlo k jeho premlčaniu.

16. Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že zákon explicitne rozlišuje medzi začiatkom plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby, pretože v čase, kedy bezdôvodné obohatenie reálne vznikne, nemusí mať oprávnený (ten na koho úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo) vedomosť o jeho vzniku. V predmetnom prípade súd prvej inštancie začiatok plynutia tak subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej doby počítal odo dňa konečnej splatnosti úveru, resp. odo dňa zrušenia úverového účtu. S uvedeným postupom súdu prvej inštancie sa však odvolací súd nestotožňuje, a to s poukazom na vyššie uvedené. Ak by mal zákonodarca v úmysle odvíjať začatie plynutia premlčania pri bezdôvodnom obohatení od jedného

momentu, potom by pomerne podrobne neupravoval rozlišovanie subjektívnej a objektívnej premlčacej doby a rôzne začiatky ich plynutia, ale uspokojil by sa s úpravou tak, ako to urobil napríklad v prípade premlčania práv zodpovedajúcim vecným bremenám (§ 109 Občianskeho zákonníka), či premlčaniu práv z prepravy (§ 108 Občianskeho zákonníka).

17. K subjektívnej premlčacej dobe odvolací súd poukazuje na to, že zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil.

18. Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“ sa otiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou. Najzávažnejšie negatívne následky by nastali v prípade rozumovo menej vyspelých osôb, ktorým by sa nanútila povinnosť poznať aplikáciu práva bez ohľadu na úroveň ich mysle (OGH 3Ob592/77 - „Na slabomyselnosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť“).

19. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia.

20. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie odkedy plnila, resp. jej plnenie bolo poskytnuté. Ako vyplýva z početných rozhodnutí súdov, pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

21. Z vyjadrenia žalobcu, ktorého pravdivosť preukazoval Prehlásením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 02.01.2020 (č.l.19) vyplýva, že o tom, že plniť nemal sa dozvedel od združenia až dňa 17.05.2019, kedy ho po predložení zmluvy informovali o jej bezúčinnosti a bezpoplatkovosti a o jeho nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Na základe uvedených zistení sa potom žalobou podanou dňa 16.01.2020 domáhal od žalovaného vydania bezdôvodného obohatenia. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti tak možno konštatovať, že od uvedeného dátumu - 17.05.2019 je možné začať počítať plynutie subjektívnej premlčacej doby, ktorá by žalobcovi uplynula dňa 17.05.2021. Vzhľadom na to, že žaloba bola podaná ešte v roku 2020, t.j. 16.01.2020, táto bola podaná v rámci plynutia subjektívnej premlčacej doby. Z uvedeného dôvodu preto bolo potrebné konštatovať, že záver súdu prvej inštancie, ktorý počítal začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby odo dňa v zmluve upravenej konečnej splatnosti úveru, resp. od zrušenia úverového účtu nebol správny. Žalobca síce k uvedeným dátumom vedel komu platil a koľko platil, avšak chýbala u neho vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, preto dátum 15.03.2017, resp. 05.10.2017 nemožno považovať za začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby.

22. Odvolací súd v tomto smere poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 430/2018 zo dňa 05.12.2018 (v skutkovo totožnej veci, ktorá bola vedená na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 22Co/53/2017) podporil úvahy odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela až od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré uvedenú skutočnosť potvrdilo aj písomne. Aj s ohľadom na tento záver Ústavného súdu Slovenskej republiky možno mať za to, že záver súdu prvej inštancie o premlčaní práva na vydanie bezdôvodného obohatenia pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby nebol správny a rovnako neobstojí ani dôvod neprihliadnutia súdu na predložené Prehlásenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

23. K rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 25Co/84/2018-182 zo dňa 11.04.2019 na ktoré sa v odôvodnení rozsudku odvolával súd prvej inštancie pri posudzovaní subjektívnej premlčacej doby považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že ide o rozhodnutie obchodnoprávneho kolégia, ktoré v prípade niektorých spotrebiteľských vecí zastáva iné názory, ako občianskoprávne kolégium odvolacieho súdu, preto uvedené rozhodnutie nemôže byť smerodajným a v podstate jediným argumentom súdu

prvej inštancie, od ktorého záviselo posúdenie začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby aj v predmetnom spore.

24. Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že žalobca podal žalobcu v rámci plynutia subjektívnej premlčacej doby, preto záver súdu prvej inštancie o jej uplynutí nebol správny. Ako bolo už uvedené vyššie (bod 15. odôvodnenia), pre prijatie záveru o premlčaní žalobcom uplatneného práva bolo potrebné zaoberať sa posúdením momentu začatia plynutia a momentu uplynutia nielen subjektívnej premlčacej doby, ale aj objektívnej premlčacej doby. Súd prvej inštancie uvedený postup nedodržel, keďže sa primárne zaoberal len subjektívnou premlčacou dobou, pričom k objektívnej premlčacej dobe uviedol len, že vzhľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR a neuvedenie žiadnych relevantných skutočností žalobcom, nepovažoval za možné aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu na predmetný prípad. Uvedené posúdenie objektívnej premlčacej doby a odôvodnenie nemožnosti aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu však neobstojí, a to s ohľadom už na konštatované neuplynutie subjektívnej premlčacej doby. Záver o podaní žaloby po premlčaní žalobcovho nároku tak bolo možné prijať, až po posúdení aj objektívnej premlčacej doby, čo však súd prvej inštancie dostatočne neurobil. Rovnako odvolaciemu súdu nie je zrejmé, od ktorého momentu, resp. dátumu odvíjal začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby, a kedy táto mala uplynúť, v dôsledku čoho úplne absentoval záver súdu prvej inštancie o uplynutí alebo neuplynutí tejto objektívnej premlčacej doby.

25. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie zdôvodnil svoj postup len odkazom na závery Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo/238/2017. Odvolací súd však má za to, že len takéto zdôvodnenie postupu súdu prvej inštancie nie je vôbec dostačujúce. Ako bolo už spomínané v bode 15. tohto odôvodnenia, Občiansky zákonník rozlišuje dve dĺžky objektívnych premlčacích dôb, pričom ich aplikácia na ten-ktorý prípad je podmienená charakterom získania bezdôvodného obohatenia, teda je potrebné skúmať, či bezdôvodné obohatenie vzniklo úmyselne alebo neúmyselne. Občiansky zákonník však vôbec nešpecifikuje, čo je potrebné rozumieť pod úmyselným alebo neúmyselným konaním, preto z hľadiska právnej teórie je potrebné vychádzať z právnej úpravy úmyselného a neúmyselného zavinenia, ktoré sú definované v Trestnom zákone. O priamy úmysel ide vtedy, keď ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane, uzrozumený. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnene obohatil o tom, že svojím konaním získava alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria. Dôležitým pre aplikovanie konkrétnej dĺžky objektívnej premlčacej doby je tak posúdenie charakteru vzniku, resp. získania bezdôvodného obohatenia, čo súd prvej inštancie v predmetnom prípade úplne ignoroval. Z odôvodnenia jeho napadnutého rozhodnutia nie je vôbec zrejmé, prečo konanie žalovaného považoval za neúmyselné a nie je zrejmé ani to, ako sa vysporiadal s tvrdeniami žalobcu o úmyselnom konaní žalovaného a potrebe aplikovania 10-ročnej premlčacej doby.

26. Pokiaľ ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR na ktoré poukázal súd prvej inštancie, odvolací súd k tomuto uvádza, že z uvedeného rozhodnutia v žiadnom prípade nevyplýva záver o nemožnosti aplikácie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Najvyšší súd SR konštatoval, že samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch, samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel veriteľa, preto je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného rozhodnutia tak vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu, pretože iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, a iná zase pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa.

27. Vo vzťahu k aplikovaniu 10-ročnej alebo 3-ročnej objektívnej premlčacej doby si odvolací súd dovoľí poukázať ešte na bod 42. v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa.

28. Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že postup súdu prvej inštancie a ani jeho rozhodnutie neboli správne. Odvolací súd žalobcom vznesené odvolacie námietky považoval za dôvodné, preto odvolaciemu súdu neostávalo nič iné, ako rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

29. Odvolací súd záverom ešte poukazuje na to, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že vzťah, ktorý vznikol medzi žalobcom a žalovaným na základe zmluvy o úvere vyhodnotil súd prvej inštancie ako vzťah spotrebiteľský, avšak vôbec neodôvodnil na základe akých skutočností dospel k takémuto záveru, preto bude potrebné, aby súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie aj v tomto smere.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu, t.j. vo výroku I. a výroku II. zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle § 391 C.s.p..

31. Úlohou súdu prvej inštancie bude preto znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom - preskúmať, či uzatvorená zmluva spĺňa všetky náležitosti vyžadované zákonom platným a účinným v čase jej uzatvorenia, posúdiť, či na strane žalovaného došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a opätovne posúdiť žalobcom uplatnený nárok vo vzťahu k plynutiu subjektívnej a objektívnej premlčacej doby - následne vo veci znova rozhodne, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 C.s.p. aj náležite odôvodní.

32. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).